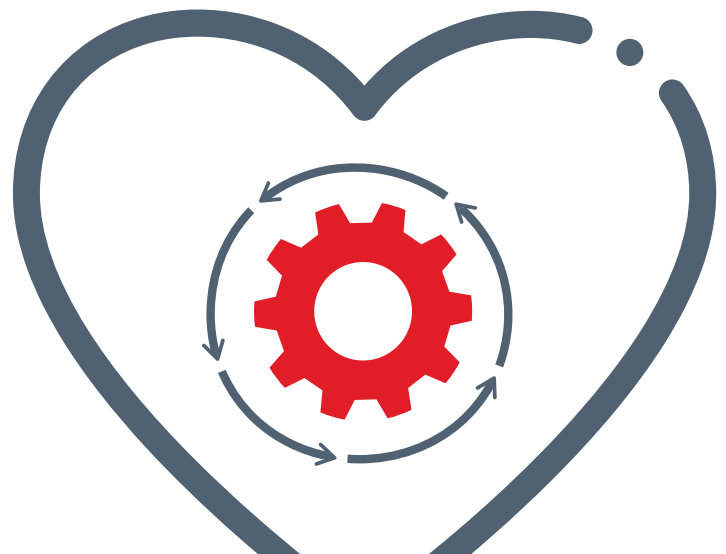

PLA GENERAL DE VOLUNTARIAT

*"Comença fent el necessari,
després el que sigui possible,
i de sobte, et trobaràs fent
l'impossible."*

Sant Francesc d'Assís

ÍNDEX

1.	INTRODUCCIÓ.....	5
2.	L'ENTITAT.....	7
2.1.	D'on venim?.....	7
2.2.	Evolució.....	8
3.	CONTEXT ACTUAL.....	10
3.1.	Marc normatiu	10
3.2.	Mapa del voluntariat a la nostra entitat.....	12
3.3.	Reflexions i reptes.....	14
4.	CAP A UNA DEFINICIÓ PRÒPIA.....	16
4.1.	El voluntariat com a valor essencial i peça clau en l'entitat.....	16
4.2.	La idea de procés.....	17
4.3.	Un voluntariat transformador d'estructures y hàbits.....	17
4.4.	Apuntant en itineraris formatius.....	18
4.5.	Acompanyament dels processos del voluntariat.....	18
4.6.	Basat en els valors del carisma de Don Bosco.....	19
5.	GESTIÓ DEL VOLUNTARIAT.....	21
5.1.	Captació i selecció.....	21
5.1.1.	Perfil del voluntariat.....	21
5.1.2.	Difusió de la convocatòria.....	22
5.1.3.	Entrevista.....	22
5.2.	Acollida.....	23
5.3.	Incorporació.....	23
5.4.	Itineraris formatius.....	23
5.4.1.	Objectius formatius.....	24
5.4.2.	Metodologia.....	24
5.4.3.	Planificació.....	24
5.4.4.	Tipologia de les formacions.....	25
5.4.5.	Avaluació.....	25
5.5.	Acompanyament.....	25
5.6.	Desvinculació.....	26

6.	PROGRAMA DE VOLUNTARIAT INTERNACIONAL I CAMPS DE TREBALL...	27
6.1.	Introducció.....	27
6.2.	Objectius.....	27
6.3.	Perfil i requisits.....	28
6.4.	Formació.....	28
6.5.	Experiències de voluntariat internacional i camps de treball.....	29
6.6.	Els projectes.....	29
6.7.	Propostes de continuïtat a l'entitat.....	31
7.	SEGUIMENT I AVALUACIÓ.....	32

1. INTRODUCCIÓ

Aquest **Pla de Voluntariat de Bosco Global** beu d'una llarga trajectòria de gestió i organització del voluntariat que, a través del seu recorregut històric de prop de 30 anys, ha anat escoltant les persones voluntàries per millorar, adaptar i fer participada la vida quotidiana de l'entitat.

Aquest Pla de Voluntariat estarà vigent durant el Pla Estratègic de l'entitat pel període de 2024 al 2026, quedant prorrogat en cas d'ampliar el Pla Estratègic.

El voluntariat per a la nostra entitat és una peça clau, imprescindible, perquè vehicula el fer política per canviar les coses i perquè porta a la pràctica el dret a la participació que cada persona pot exercir per aconseguir una societat més justa, solidària, amable i sostenible.

El voluntariat també l'entendem essencialment com **una trobada amb l'altre/a, en un pla d'igualtat, deixant de banda prejudicis i posant la vida i la persona al centre**. Això vol dir obrir-se a la trobada, acollir diversitats i estar present des de l'essència de cada persona (capacitats, emocions, valors, dubtes, expectatives vitals). Significa també posar al centre els Drets Humans i subratllar que la seva vulneració és una realitat per denunciar, anunciar i transformar.

Trobar-se suposa també **desprendre's d'esquemes culturals, polítics, o socials entesos com a universals i únics**, i fa necessari obrir la mirada a noves formes de relacionar-se, consumir, tenir cura i cuidar-se.

El voluntariat com a forma de vida es tradueix en aprendre compartint experiències vitals de forma col·lectiva i des d'uns valors reconeguts com la solidaritat, la gratuïtat, la generositat, el servei, el respecte, la igualtat o el bé comú. A Bosco Global, a més, integrem els valors que

el **carisma salesià** ens aporta, com l'alegria, la amorevolezza¹, l'esperit de família, l'acollida, l'acompanyament, el compromís i l'opció preferencial per les persones o grups en situació de vulnerabilitat.

Bosco Global coopera amb països empobrits per aconseguir l'eradicació de la pobresa i les desigualtats mitjançant la cooperació al desenvolupament, la formació, la sensibilització i l'educació per al desenvolupament. Això ens atorga uns trets i unes finalitats diferenciadores, que es concreten en la convicció que l'educació és un dret fonamental que amplia les capacitats i oportunitats de les persones i els permet millorar les seves condicions de vida i construir un projecte vital per aconseguir una vida digna i plena.

Apostem per l'**Enfocament d'Educació** com a eina transformadora amb l'objectiu de reduir desigualtats, com a element vertebrador del nostre treball.

L'experiència del voluntariat ha d'estar inserida en una estructura organitzativa capaç d'articular l'acció voluntària i aconseguir que sigui una experiència d'aprenentatge per a la vida. Des de Bosco Global considerem que s'ha d'enfocar de tal manera **que esdevingui una experiència transformadora d'estructures i hàbits**.

La persona voluntària ha d'estar acompanyada durant la seva trajectòria a l'entitat i ha de garantir el benestar i la integració. La regulació del voluntariat a nivell legislatiu en les últimes dècades ha anat configurant a poc a poc i necessàriament una estructura per a la gestió, coordinació i acompanyament de les persones voluntàries i ha anat posant en marxa processos i procediments per aconseguir una incorporació del voluntariat on es tingui cura de la calidesa humana.

A la nostra organització interna, hi ha espais en els diferents territoris (comissions de voluntariat, delegacions locals, comissions d'educació, etc.) on es materialitza l'opció de participació de les persones voluntàries i se'ls convida a contribuir a l'assoliment del projecte conjunt que els objectius que perseguim ens recorden: *des d'una educació transformadora basada en el sistema preventiu de Don Bosco i en la recerca del bé comú, desenvolupem un voluntariat per a la transformació social com a opció de vida*.

En aquest Pla volem definir institucionalment **el paper clau del voluntariat en la nostra missió**. Per a això fem un breu recorregut per la nostra història com a organitzacions essencialment creades per persones voluntàries, definim les característiques principals del nostre voluntariat, descrivim la gestió del voluntariat i tractem d'atendre els reptes i desafiaments que ens presenta el context actual.

L'objectiu és també sistematitzar els procediments existents i dotar-nos d'eines eficaces i efectives de seguiment i avaluació per millorar els nostres processos. La finalitat d'aquest procés d'elaboració és **establir les bases per consolidar models de participació** que afavoreixin una cultura d'organització participativa i inclusiva que compti amb les persones i les integri en les decisions del dia a dia.

1. Amabilitat, confiança, afecte i familiaritat.

2. L'ENTITAT

2.1. D'on venim?

A Bosco Global conflueixen les experiències de Solidaritat Don Bosco i VOLS- Voluntariat Solidari, dues organitzacions amb dilatada experiència de voluntariat:

Solidaritat Don Bosco neix des de l'experiència dels salesians a Kara (Togo) amb els nois de mercat i del suport de persones voluntàries a Andalusia com a resposta organitzada de recolzament i canalització de la solidaritat. Des d'aquest moment, a més d'un treball de sensibilització i cerca de recursos, es comencen a plantejar les experiències del voluntariat internacional amb una doble intenció: conèixer la realitat de primera mà per poder explicar-la i sensibilitzar a la tornada, i poder ajudar en els primers moments en la construcció de les noves presències salesianes.

D'altra banda, VOLS-Voluntariat Solidari, té també en les seves arrels fundacionals una forta vinculació amb el voluntariat internacional. En aquest cas l'organització sorgeix del contacte directe sobre el terreny de la joventut de la zona de Barcelona que viatja com a voluntària a Costa d'Ivori, i que decideix donar continuïtat al compromís solidari amb els Salesians i les Salesianes. Així doncs, Bosco Global neix impulsada de manera conjunta amb la Pastoral Juvenil de la Família Salesiana, amb dos objectius principals: promoure el voluntariat entre el jovent de les cases salesianes i promoure la sensibilització sobre la realitat dels països empobrits.

Com a primera consideració subratllem que el voluntariat està en **l'origen mateix fundacional de Bosco Global**. El voluntariat internacional va impulsar la creació de les nostres entitats, com moltes entitats nascudes entre els anys 80 i 90, a l'empara d'un model de cooperació molt vinculat a les presències en tercers països de persones i institucions eclesials dedicades a ajudar les poblacions més vulnerables. Aquest model, amb les seves pròpies limitacions i llacunes, va permetre impulsar les estructures per canalitzar l'ajuda i la solidaritat, afermades en les experiències personals i grupals.

2.2. Evolució

Aranguren² planteja quatre models de solidaritat de forma resumida (espectacle, cooperació, solidaritat, trobada), on analitza el concepte de solidaritat, les interrelacions i interdependències Nord-Sud i la forma en què s'ha canalitzat l'ajuda, i resumeix el context i com ha anat canviant el sentit de solidaritat en la nostra societat.

Basant-nos en ells, moltes dècades han passat des dels inicis dels primers models de cooperació personalista del missioner o la missionera, que presentaven un projecte concret amb el qual col·laborar (fonamentalment per recaptar fons), però amb escassa contextualització de les causes de les desigualtats existents que fan necessari el desenvolupament d'aquests projectes (falta d'accés a l'educació, falta d'accés a serveis bàsics, etc).

Aquell model ha anat superant-se cap a un model on s'expressen les causes i es projecten les accions cap al desenvolupament humà i sostenible en què les persones i els Drets Humans són el centre de les intervencions.

Amb la transformació experimentada per la societat (les presses, els ritmes frenètics d'activitat, els constants canvis, etc.) el concepte i el perfil del voluntariat ha anat evolucionant en aquests anys; el compromís militant del voluntariat s'ha vist reduït a les causes socials que atrauen a les persones a col·laborar amb una entitat.

Moltes persones s'acosten a les ONGD amb intenció d'ajudar, però com ajudar?, per què ajudar? Aquesta motivació d'altruisme cal esmicolar-la a trossets i, com si fos un puzzle, tractar d'encaixar-ne les peces per tal què l'ajuda sigui un compromís transformador i impulsor del canvi, es plantegi sense paternalismes, des d'un pla d'igualtat i equitat i tracti de no esgotar-se en un mer intent d'acomplir desitjos o expectatives fugaços de les persones.

Les persones que s'acosten a la nostra entitat per fer voluntariat, reuneixen principalment dues motivacions diferents: d'una banda, volen participar en el seu barri, en la seva regió o en el seu territori (després de l'acompanyament opten per conèixer algun dels projectes concrets a nivell internacional) i, d'altra banda, persones que arriben directament per fer voluntariat en altres països. Aquestes segones s'incorporen a un procés formatiu i d'acompanyament, i a la pròpia vida de l'organització, que els permet ampliar les seves motivacions, tenir una visió més global, comprometre's en el seu dia a dia, desenvolupar el pensament crític i canviar de paradigma. En aquest sentit, a la nostra entitat, al llarg de gairebé 30 anys, s'ha passat d'una visió d'ajuda directa, assistencial i molt vinculada als viatges a integrar un voluntariat que prioritza el treball en les nostres societats des d'un enfocament local i global.

Cada vegada més s'ha optat per un voluntariat que desenvolupa les seves funcions vinculant-se a les àrees de l'organització, com l'Educació per al Desenvolupament (participant en campanyes, en les reflexions internes, actuant amb joves i educadors/es de diferents entitats educatives, dinamitzant exposicions didàctiques, a la Setmana d'Acció Mundial per l'Educació —SAME—, Pobresa Zero, etc.), l'àrea de Cooperació per al Desenvolupament (suport i acompanyament a les intervencions en el seu disseny i la seva execució, com pot ser: donant suport a les activitats dels projectes i fent-ne difusió o cercant fonts de finançament), l'àrea de Comunicació o la d'Economia. En aquest sentit moltes persones s'incorporen a les seues territorials per donar suport i dinamitzar les àrees de treball de l'entitat. Des del curs 2005/06

2. Luis Alfonso Aranguren: «Educar en la reinvencción de la solidaridad». Cuadernos Bakeaz, nº 22 (1997) 1-15.

va prenent rellevància el voluntariat que participa en les presències locals. És des del local on es vincula la missió de l'entitat amb persones i grups que comparteixen la mateixa inquietud per aconseguir un món més just. És en l'àmbit local, on es concreten i es dinamitzen les accions que fan possible la sensibilització per a un canvi d'actituds. I són les persones i els equips que s'impliquen des del territorial els que conformen la base social de la nostra entitat. Per tant, en l'estructura de la nostra entitat les seus, comissions i delegacions locals es nodreixen amb voluntariat actiu i compromès.

3. CONTEXT ACTUAL

3.1. Marc normatiu

La proliferació del voluntariat en tots els seus àmbits ha donat lloc a manifestos, declaracions i escrits que recullen els principis, valors i fonaments que l'inspiren i li donen sentit. Així, la Declaració Universal del Voluntariat³, redactada per la IAVE el gener de 2001, recull en el seu preàmbul, que el voluntariat considera el seu compromís com a instrument de desenvolupament econòmic, cultural, social i mediambiental, en un món en continu canvi [...]. Així mateix, recull una definició àmplia del voluntariat, que es manifesta en:

- una decisió voluntària que es recolza sobre motivacions i opcions personals;
- una forma de participació activa de la ciutadania en la vida de les comunitats;
- generalment, en una acció i en un moviment organitzat al si d'una associació;
- contribueix a la millora de la qualitat de vida i a crear un món més solidari;
- respon als principals desafiaments d'una societat que busca aconseguir un món més just i pacífic;
- contribueix a l'enfortiment d'un desenvolupament social i econòmic més equilibrat, fins i tot a la creació de nous llocs de treball i professions.

3. <https://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2018/10/declaracion-sobre-voluntariado.pdf>

D'altra banda, la Carta Europea del Voluntariat⁴, redactada per Volunteurope l'any 2000, recull un decàleg de principis que posa en valor la feina del voluntariat per a la societat, en destaca els drets i deures, posa l'accent entre la necessitat d'un treball complementari de personal voluntari i contractat i destaca el voluntariat com un dret de les persones.

A Espanya, la Llei 6/1996 de 15 de gener del Voluntariat, va regular, tipificar i articular el voluntariat per primera vegada en l'àmbit estatal. Vint anys més tard, i producte de realitats i dinàmiques del context canviant de la nostra societat, s'aprova una segona Llei 45/2015 del Voluntariat, que millora aspectes de l'anterior llei i recull el paper de les administracions en l'impuls i les garanties del voluntariat.

A nivell autonòmic se n'han anat desenvolupant concrecions i especificacions, donant-li, cada vegada més, un valor social i reivindicant la bona gestió i la coordinació entre les parts implicades.

Dins el territori de Bosco Global, a més de la regulació estatal, s'han aprovat les lleis autonòmiques següents:

- Andalusia: Llei 4/2018 Andalusia de Voluntariat, de 8 de maig 2018
- Aragó: Llei 6/2018 de Voluntariat d'Aragó, de 28 de juny 2018
- Canàries: Llei 4/1998 de Voluntariat de Canàries, de 15 de maig 1998
- Catalunya: Llei 25/2015 de Voluntariat i de foment de l'associacionisme, de 30 de juliol 2015
- Comunitat Valenciana: Llei 4/2001 de Voluntariat, de 19 de juny 2001
- Extremadura: Llei 12/2019 de Voluntariat d'Extremadura, d'11 d'octubre, 2019
- Illes Balears: Llei 11/2019 de Voluntariat de les Illes Balears, de 8 de març 2019
- Regió de Múrcia: Llei 5/2004 de Voluntariat a la Regió de Múrcia, de 22 d'octubre 2004, modificada per la Llei 12/2007 de Cooperació Internacional per al Desenvolupament de la Comunitat Autònoma de la Regió de Múrcia, de 27 de desembre 2007.

Extraient les característiques de la persona voluntària de totes les citades lleis, concretem la definició del voluntariat com **el conjunt d'activitats d'interès general desenvolupades per persones físiques**, sempre que l'activitat reuneixi els requisits següents:

1. Que tingui caràcter solidari.
2. Que sigui exercida amb llibertat, que no sigui una obligació personal o un deure jurídic i sigui assumida voluntàriament.
3. Que no comporti contraprestació econòmica o material, sense perjudici de l'abonament de les despeses reemborsables que es derivin de l'acompliment de l'acció voluntària, d'acord amb el que estableix l'article 12.2.
4. Que es desenvolupi a través d'entitats de voluntariat, d'acord amb programes concrets i dins o fora del territori espanyol.

4. [https://www.bienestaryproteccioninfantil.es/imagenes/tablaContenidos03SubSec/VOLONTEUROPE%20\(2\).pdf](https://www.bienestaryproteccioninfantil.es/imagenes/tablaContenidos03SubSec/VOLONTEUROPE%20(2).pdf)

A més, l'acció voluntària ha d'estar fonamentada en els valors següents:

- a. Els que inspiren la convivència en una societat democràtica, participativa, justa, plural i compromesa amb la igualtat, la llibertat i la solidaritat.
- b. Els que promouen la defensa del bé comú i els drets fonamentals recollits en la Constitució espanyola, interpretats de conformitat amb la Declaració Universal de Drets Humans, la Convenció dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides i la Convenció de Nacions Unides sobre Drets de les Persones amb Discapacitat, la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea i la Carta Social Europea. Los que contribuyen a la equidad, la justicia y la cohesión social.
- c. Els que contribueixen a l'equitat, la justícia i la cohesió social.
- d. Els que fonamenten el desplegament solidari i participatiu de les capacitats humanes

Quant als **àmbits d'actuació del voluntariat** recollits en l'articulat de la Llei estatal⁵, Bosco Global desenvolupa de forma específica el Voluntariat internacional de cooperació vinculat tant a l'educació per al desenvolupament com a part del procés educatiu i de transformació, com a la promoció per al desenvolupament pel que fa a l'acció humanitària i la solidaritat internacional, tant si es realitza a casa nostra, a països o territoris receptors de cooperació al desenvolupament o a qualsevol país on es declari una situació de necessitat humanitària, sense perjudici de les activitats realitzades en aquest àmbit pels/per les cooperants, que es registren pel Reial Decret 519/2006 de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'Estatut dels/de les cooperants.

La legislació vigent ens convida a disposar d'un pla de voluntariat que reculli els aspectes relatius a la gestió del voluntariat dins l'entitat, així com a disposar d'un pla de formació o itinerari formatiu del voluntariat de l'entitat, en què es pugui identificar la formació que necessita per poder dur a terme la seva tasca en l'entitat i participar-hi.

3.2. Mapa del voluntariat a la nostra entitat

Els òrgans d'animació de què se serveix l'entitat (delegacions locals, seus territorials, comissions i equips territorials) en els diferents territoris on té presència⁶ permeten promoure la participació activa de persones que se senten identificades amb la missió, la visió i els valors de Bosco Global.

Les delegacions locals: Estan formades per persones voluntàries i, de forma general, vinculades a les presències salesianes (escoles, parròquies, plataformes socials, etc.). Transmeten i reforcen els valors de l'entitat a través de la participació comunitària, animant i dinamitzant activitats de sensibilització i d'accions adequades al seu context local, com el treball en xarxa i el desenvolupament d'aliances amb altres entitats. Promouen la participació activa de les persones del territori en les activitats de l'ONGD.

5. Llei 45/2015 de 14 d'octubre Del Voluntariat. Article 6. Àmbits d'actuació del voluntariat.

6. Vegeu les seus territorials a: <https://boscoglobal.org/ca/seus-territorials/>

Actualment hi ha un total de 19 delegacions amb voluntariat actiu:

- **Andalusia:** Antequera, Cadis, Còrdova, Màlaga, Morón de la Frontera, Rota
- **Aragó:** Osca
- **Canàries:** La Orotava
- **Catalunya:** Badalona, Lleida, Mataró, Barcelona - Navas, Sabadell, Sant Boi, Terrassa
- **Comunitat Valenciana:** València, Alcoi
- **Extremadura:** Badajoz
- **Illes Balears:** Ciutadella
- **Regió de Múrcia:** Cartagena

Les comissions: Són grups de persones voluntàries que pel seu coneixement i/o pel seu territori participen i acompanyen l'activitat d'una àrea específica, per exemple, comissió del voluntariat i/o comissió d'educació per al desenvolupament, entre d'altres.

Actualment estan en actiu les comissions següents:

- ▶ Comissió de voluntariat internacional (a les seus de Barcelona, Sevilla i València)
- ▶ Comissió d'educació (a la seu de Barcelona)

Els equips territorials: Són grups formats per personal voluntari amb coordinació amb el personal tècnic. Animen, donen suport i acompanyen les delegacions locals del territori per enfortir i garantir l'adequat desenvolupament territorial a partir de les activitats que es realitzen. Actualment hi ha equips territorials a les seus de Barcelona, Sevilla i València.

Seus territorials: A les seus territorials també hi participen persones voluntàries que col·laboren en les diferents àrees de l'organització recolzant tasques de forma continuada o puntualment.

3.3. Reflexions i reptes

Algunes reflexions ens interpel·len sobre com gestionar i organitzar la participació en la nostra entitat:

- De forma generalitzada **trobem a faltar la incorporació a les ONGD de persones més joves.** És una demanda compartida per tot el sector de les ONGD, que en els darrers anys s'ha fet sentir més. La nostra entitat, malgrat la nostra forta vinculació al món juvenil, no està exempta d'aquesta mancança i els nostres espais de participació troben a faltar la incorporació de la joventut, sobre tot a les delegacions locals. El ritme de vida frenètic i els llargs processos formatius per a la incorporació al mercat laboral del jovent poden retardar o fins i tot impedir la incorporació per participar a les entitats. Més aviat el voluntariat pot estar relacionat amb certa estabilitat social o laboral; s'és voluntari/a quan es té la vida resolta, ja que disposar de temps permet comprometre's amb una entitat, fins i tot, si es té la suficient solvència econòmica, permet una experiència de voluntariat en terreny internacional. Cal subratllar que, en l'ambient salesià, molts/es joves ja estan compromesos/es per la seva trajectòria amb associacions juvenils o amb les plataformes socials. En qualsevol cas, es requereixen fórmules més flexibles, creatives i adaptades per arribar a la població més jove.
- **Hi ha una tendència a la disminució del voluntariat a les organitzacions en general i també a les organitzacions dedicades a la cooperació internacional.** Aquesta disminució pot ser deguda a factors com la precarització del mercat laboral, a la dificultat de conciliar la vida familiar amb altres compromisos socials i a la naturalesa de les nostres entitats, atès que les persones participants de les accions queden lluny en trobar-se en països estructuralment empobrits. D'aquesta manera el local cobra força en haver-hi més voluntariat integrat en entitats socials que de cooperació internacional. No és qüestió de competir ni de definir la prioritat d'unes o altres, sinó d'acollir aquelles persones amb una sensibilitat més gran envers aquesta realitat d'extrema pobresa que s'atén des de la defensa dels Drets Humans, el desenvolupament sostenible i la generació d'oportunitats des de l'educació.
- **Capil·laritat del voluntariat.** Aquesta idea ens diu que el voluntariat permet la presència en l'àmbit local i arribar a moltes persones i a molts llocs. Bosco Global té una gran capil·laritat en el seu voluntariat. L'actual presència en l'àmbit local ancora la raó de ser de la nostra entitat en els diversos territoris, que, al costat de les persones que s'identifiquen amb el projecte de Bosco Global, garanteixen el contacte amb el teixit social local i generen presència institucional per aconseguir un món millor.
- **El voluntariat és un espai estratègic per a la promoció de la ciutadania global.** Aquest és un descobriment significatiu que determina l'estil de voluntariat de Bosco Global. El voluntariat ha de ser transformador en el sentit que la persona ha de

prendre consciència de la capacitat que té com a ciutadà/ana global per aconseguir canvis: substituir el model neoliberal patriarcal hegemònic, que genera desigualtat i pobresa, per un model diferent. Així, des d'aquest punt de vista, els itineraris formatius van encaminats a oferir una visió interrelacionada i holística dels fenòmens socials globals. La persona voluntària és considerada impulsora de canvi i titular de responsabilitats, capaç de construir des de les seves accions quotidianes el canvi social, econòmic i ecològic que millori la realitat global.

- **Hi ha una certa dicotomia entre el voluntariat utilitarista i el voluntariat transformador.** Aquesta és una tensió existent en moltes organitzacions, que es dona perquè, de manera general, conviu una visió del voluntariat més utilitarista, encaminat a tasques, activitats i ocupacions, amb una visió d'un voluntariat més transformador, que s'identifica amb la proposta de transformació de l'entitat amb la qual col·labora i en la qual la incorporació del voluntariat s'edifica sobre la base d'una participació encaminada a generar una cultura d'organització participativa i d'apoderament com a persona ciutadana d'un món global amb capacitat de canvi en les seves actituds i hàbits. Aquesta tensió cal tenir-la present, per tal que el voluntariat conjugui aquestes dues dimensions sense inclinar la balança cap a cap de les dues, buscant un equilibri, ja que totes dues són necessàries per fer realitat l'objectiu de Bosco Global.
- **Tenim el repte de desdibuixar els límits tradicionals de les ONGD.** Vol dir que hem d'obrir el voluntariat a la feina en xarxa amb altres entitats d'acció social en l'àmbit local per aconseguir un major impacte i una major transformació social. Això suposa reconèixer la necessitat d'unir el global amb el local. Aquesta tasca no és fàcil, però reconeixem que la nostra entitat està caminant en una bona direcció. Es treballa en xarxa amb altres entitats del sector i romanem amb una actitud oberta a treballar amb entitats d'acció social, començant per les pròpies de la congregació salesiana (plataformes socials) per contribuir a la generació de canvis profunds en els plantejaments i les estructures. Si la nostra missió és erradicar la pobresa, la nostra narrativa i les nostres pràctiques han de ser coherents per unir aquestes dimensions del que és local i global i oferir una resposta coherent i integradora a la societat.

4. CAP A UNA DEFINICIÓ PRÒPIA

El voluntariat ha anat canviant durant tots aquests anys i, encara que existeixin trets generals comuns, s'han anat configurant diversos perfils del voluntariat en la societat i en les pròpies organitzacions. El nostre voluntariat es basa en les fites següents:

4.1. El voluntariat com a valor essencial i peça clau en l'entitat

Partint de la nostra missió, la nostra visió i els nostres valors, al voluntariat se li atorga un reconeixement i un paper fonamental en la construcció del dia a dia en la nostra entitat. El voluntariat és comú a tota l'entitat, integrant-se en les estructures de gestió amb funcions i tasques ben definides i procediments per millorar els processos de participació i construcció col·lectiva. Per a l'entitat el valor essencial és la persona; considerem que la persona és el centre i no és considerada com un mitjà per a l'organització.

Per a Bosco Global el voluntariat és una opció de vida per aconseguir la transformació social. Defugim de la construcció utilitarista del voluntariat i de les modes que el converteixen en una etapa de la vida i no l'entenen com una opció de vida.

En la nostra Visió⁷ reconeixem que:

- *Desenvolupem la nostra activitat en tot el nostre àmbit territorial a través de delegacions locals amb persones voluntàries compromeses.*
- *Comptem amb una proposta d'itinerari formatiu per al voluntariat comuna per a tota l'organització.*

7. Pla estratègic 2020-2022.

- *Generem espais que milloren la participació de totes les persones involucrades en les diferents fases del cicle dels projectes.*

Com a **Valors** que inspiren les nostres accions apostem per la participació de les persones voluntàries com a mecanisme que afavoreix el creixement personal i que enriqueix l'organització. La nostra organització està inspirada en valors evangèlics, i valors com l'acollida, la cura, l'escolta activa i l'acompanyament són promotors del nostre model de gestió de personal voluntari a l'entitat.

4.2. La idea de procés

A les denominades *societats líquides*⁸ les persones es veuen condicionades, d'un costat, per les identitats múltiples (una persona pot formar part com a voluntària de diverses entitats alhora) i, d'altre, pels canvis vertiginosos (de treball, de ciutat, de relacions interpersonals, etc). Això determina que la persona tingui un ritme de vida ple de tasques, que es reflecteixen a la seva agenda, que convida a consumir per sentir-se útil i plena i que deixa cada vegada menys temps per a les tasques que requereixen un cert compromís. Això té a veure amb la dificultat de la identificació de les persones voluntàries amb la missió de l'ONGD i amb la seva permanència en la mateixa.

A mesura que ha anat passant el temps s'ha vist la importància de centrar-se en els processos i la dificultat que això comporta per la volatilitat dels mateixos; avui s'està aquí i demà allà. En concret, a la nostra entitat s'ha anat restant importància a l'estada sobre terreny i s'ha donat un major pes al procés de la persona voluntària, un procés que significa descobriment, que és integral —ja que assumeix el formatiu, el motivacional i les inquietuds vitals—. Un procés que arranca des d'una reflexió profunda dels nostres estils de vida per refermar el compromís personal pel canvi social cap a models més justos, sostenibles i equitatius.

Reconeixem també el voluntariat com un procés per acompanyar els valors cristians a través de la vivència i el creixement personal integral, així com la pròpia experiència de voluntariat pot suscitar un camí per a explorar aquests valors.

4.3. Un voluntariat transformador d'estructures y hàbits

La idea que el voluntariat sigui transformador ens porta a considerar les persones com a titulars de dret i a apoderar les seves capacitats per construir models socials, polítics i culturals més igualitaris, inclusivament i sostenibles. El Papa Francesc parla de la cultura del descart i de la conversió ecològica precisament com a exemple d'estructures i models que cal canviar per aconseguir societats en què la solidaritat i l'amor fratern es facin presents en la quotidianitat.

Un voluntariat transformador ha d'entendre la complexitat del món actual i la interconnexió entre les estructures locals i globals, ha de conrear un pensament crític que li permeti entendre les causes que generen i perpetuen les injustícies i ha de ser capaç de realitzar propostes de canvi a nivell individual i col·lectiu.

8. <https://vanguardia.com.mx/articulo/la-sociedad-liquida>

Es tracta d'entendre que ciutadania, economia, llocs i circumstàncies estan tan intrínsecament vinculats/des que les decisions i els hàbits a nivell local tenen un impacte a nivell global. Volem subratllar que les nostres pròpies accions tenen també conseqüències globals, reconèixer i considerar les connexions entre la vida pròpia i les vides d'altres persones, veure el món com una comunitat global i ser conscients de la incidència que les decisions econòmiques o polítiques preses en les nostres localitats o al nostre país, que també poden afectar gent en altres parts de món i viceversa.

Tots aquests elements ens ajudaran a que el voluntariat compregui les interconnexions i interdependències i a que pugui plantejar canvis en els seus estils de vida i que contribueixi a organitzar societats més solidàries i justes.

4.4. Apuntant en itineraris formatius

Per fer tot aquest recorregut personal i vital és fonamental oferir diferents itineraris formatius flexibles en funció del perfil del voluntariat, de les motivacions i l'interès de la persona. Aquesta flexibilització permet, de forma gradual, anar recorrent un camí formatiu per oferir a les persones oportunitats d'aprenentatge i de participació activa dins l'entitat.

La idea d'oferir itineraris diversos té a veure amb l'adaptació i amb el dret de la pròpia persona voluntària a conèixer el context i els programes en què participa per poder garantir una bona incorporació. Aquest procés és continu i respondrà a les demandes de les diferents etapes del voluntariat i de les estructures en què realitzi la seva participació.

Aquests itineraris han de correspondre's amb el temps de col·laboració amb l'entitat i recollir també els seus interessos i demandes per aconseguir que siguin realment efectius, motivadors i transformadors.

4.5. Acompanyament dels processos del voluntariat

L'acompanyament s'ha anat desenvolupant com una eina pròpia del nostre carisma, i creiem que és necessari per garantir una experiència de voluntariat transformadora. És una mentorització en la qual una persona acompanya una altra que s'incorpora al programa o a l'activitat. L'acompanyant ha viscut el mateix procés que la persona que s'inicia, plena de dubtes, motivacions, qüestionaments i inquietuds, que entendre i podrà compartir en un pla d'igualtat. Aquest acompanyament contribueix a la descoberta personal de les motivacions i emocions que genera el procés, permet aprofundir en la identificació amb la missió i els valors de l'entitat i alhora desplega el valor del nostre carisma.

Des de l'any 2014 s'ha anat promovent de forma més sistemàtica l'acompanyament personal⁹. Aquest acompanyament es realitza a través d'una altra persona voluntària amb experiència i recorregut, que manté una comunicació assídua amb les persones voluntàries des de la seva incorporació al programa de voluntariat internacional. La finalitat és compartir l'experiència de forma bidireccional, de manera que és una oportunitat per al creixement personal mutu i per integrar l'experiència de voluntariat com a part del compromís personal.

9. Principalment en els processos/experiències de voluntariat internacional.

4.6. Basat en els valors del carisma de Don Bosco

Partint dels valors, principis i dimensions del voluntariat, ens arrelem en alguns trets propis del voluntariat amb carisma salesià com a element diferenciador.

La salesianitat¹⁰ de la nostra proposta de voluntariat ens porta a mirar Don Bosco com a referència. Ell, ja d'adolescent, utilitzava el seu temps i els seus dons per fer el bé i ajudar el jovent. L'entreté, l'aconsella, el promou culturalment mitjançant històries i lectures, l'educa moralment i l'evangelitza. Juanito Bosco, inverteix el seu temps, les seves qualitats i els seus petits estalvis per animar el seu «primer oratori», a «I Becchi», preparant els entreteniments, el material per a les seves arts de prestidigitació. Sent jove sacerdot, s'ofereix voluntàriament al servei de la gent més desamparada a les presons i arriba a ser després pare i amic del jovent pobre i migrant de Torí. Vencent la temptació d'una vida confortable, mogut per la fe, pren una lliure i generosa opció en favor del jovent més pobre. Va a les perifèries a viure en la inseguretat i incertesa al costat de la joventut abandonada. No els oferirà algunes engrunes de temps i serveis, sinó tota la seva vida: «Jo per vosaltres estudio, per vosaltres treballlo, per vosaltres visc, per vosaltres estic disposat a donar la vida».

Des d'aquests passatges Don Bosco promou el voluntariat:

- a. Testimoniant en primera persona el seu generós i total compromís amb la joventut en situació de pobresa.
- b. Suscitant el protagonisme juvenil, a què el jovent respon lliurement, espontània i generosa, essent, d'una banda, col·laborador estret amb ell i, de l'altra, el seu destinatari.
- c. Sent capaç de convocar milers de persones en el seu projecte evangelitzador i social.
- d. Infonent en el jovent ideals de vida que el portava a opcions de gran compromís pels/ per les altres (com el cas de còlera, l'absoluta consagració a les obres de caritat a la Societat Sant Francesc de Sales, les missions ultramarines).
- e. Instituint-lo com a forma organitzada (reglaments, companyies, associació de cooperació...). La caritat de Don Bosco va més enllà d'un sentiment de compassió exercit puntualment. Aquesta es transforma en una força associada i contínua per transformar la societat del seu temps.

¹¹Per Don Bosco, educar en la ciutadania i el compromís social es fa imprescindible. La seva frase dita de múltiples maneres en diferents èpoques, a la que proposa a la joventut ser "bons cristians i honrats ciutadans", busca promoure la dignitat de la persona i els seus drets; exercitar-se a viure amb generositat a la família i afavorir la solidaritat, especialment amb les persones més pobres; realitzar el propi treball amb honradesa i competència; promoure la justícia, la pau i el bé comú en la política; respectar la creació i afavorir la cultura. Tot això forma part de la nostra espiritualitat, del nostre mode de ser Família Salesiana, i del missatge evangèlic amb el carisma de Don Bosco en els llocs més diversos del món.

Arrelat en la preocupació del servei a la joventut, en el compromís amb el servei polític la *"proposta educativa salesiana conserva la seva capacitat de formar una ciutadania conscient*

10. Extret del «Documento de Referencia del Voluntariado Misionero Salesiano: Identidad y orientaciones», punts 3.1 i 3.5.

11. https://www.sdb.org/es/Rector_Mayor/Aguinaldo/Aguinaldo_2020/Aguinaldo_2020_Comentario#_ftn25-páginas 14-17.

*amb les seves responsabilitats socials, professionals, polítiques; capaç de comprometre's per la justícia i el bé comú, amb una especial sensibilitat i preocupació pels grups més dèbils i marginals. Es deu, per tant, treballar per al canvi de criteris i per la visió de vida, per la promoció de la cultural "de l'altre", d'un estil de vida sobri, d'una actitud permanent de gratuïtat, de lluitar per la justícia i la dignitat de cada vida humana"*¹². Actualitzar aquesta proposta significa educar i acompanyar els/les nostres voluntaris/es amb aquesta visió i amb aquest criteri de participació política orientat al bé comú. Aquesta és la raó de ser i el fi de l'actuació política. Aquesta proposta pressuposa sentir amb forta convicció:

- la dignitat i els drets de les persones, buscant sempre el bé integral de la comunitat i de cada persona;
- la procura de la custòdia i salvaguarda de la dignitat transcendent de la persona, feta a imatge de Déu;
- la procura de la promoció d'un desenvolupament integral, sostenible i solidari de tot el que és humà i de tots els éssers humans;
- la globalització de la caritat i solidaritat, amb especial referència a les persones en situació de pobresa, vulnerabilitat i exclusió, contra l'enorme bombolla de la indiferència, del descart i de l'egoisme;
- la implantació de la fraternitat com a principi regulador de l'ordre econòmic i del desenvolupament de totes les potencialitats dels pobles;
- el desplegament de la subsidiarietat com a participació lliure i responsable des de les bases d'una societat democràtica, on tots/es tenen veu i participació;
- el destí comú dels béns de la terra, com a cultura de la trobada i del compartir; també la cura de la casa comuna conduïda per una ecologia natural i humana de convivència, harmonia, pau i benestar present i futur.

Això significa formar en una sensibilitat social i política que porta a invertir la pròpia vida amb missió per el bé de la comunitat social, amb una referència constant als inalienables valors humans i cristians.

De tota aquesta herència es desprenen unes actituds que el nostre carisma ens anima a descobrir en cadascun/a dels/de les voluntaris/es:

- Una actitud d'esperança en un món fratern.
- Una actitud bàsica de confiança i respecte.
- Una acollida incondicional de la persona.
- Una presència viva i vital contínua i no només puntual.
- Una actitud empàtica.
- Una actitud de diàleg.
- Una actitud crítica que valori les diferències i la superació de les indiferències.

12. https://www.sdb.org/es/Rector_Mayor/Aguinaldo/Aguinaldo_2020/Aguinaldo_2020_Comentario#_ftn25- pàgines 14-17.

5. GESTIÓ DEL VOLUNTARIAT

La gestió del voluntariat suposa articular processos, procediments i eines que permetin establir una participació de qualitat en els òrgans de gestió i d'animació de l'entitat. A continuació enumerem les fases en què es divideix la gestió del voluntariat a l'entitat i descrivim cadascuna d'elles.

5.1. Captació i selecció

5.1.1. Perfil del voluntariat

Totes les persones, independentment de la seva formació, ocupació, procedència, etc., són benvingudes a Bosco Global. Creiem en la capacitat de canvi de les persones per millorar la societat i en la seva contribució a la missió col·lectiva mitjançant els seus coneixements i les seves habilitats.

L'edat per formar part del voluntariat és a partir dels 18 anys, o dels 16 anys¹³ en el cas dels grups de la Espiral Solidària¹⁴ o d'alguna acció solidària plantejada en l'àmbit educatiu.

Els requisits que es tenen en compte per a ser personal voluntari són compartir els valors de l'entitat, conèixer o tenir interès pel carisma salesià i compromís i disponibilitat per assistir a les reunions i trobades del grup o de la delegació local on la persona està vinculada i per participar en les activitats que el grup dinamitza.

13. La legislació actual integra la possibilitat de realitzar un voluntariat a partir dels 16 anys amb el permís del/ de la tutor/a.

14. <https://boscoglobal.org/espiral-solidaria/>

El **temps de dedicació** és molt variat i depèn de la realitat de cada persona, grup o delegació. En el moment de la incorporació al voluntariat se l'informa de totes les activitats del grup local i és llavors quan s'estableixen els temps de dedicació. El nivell d'implicació és decisió de la persona voluntària, per tant, en el moment de la incorporació es pot acordar juntament amb el delegat o la delegada de grup i la resta de membres quin serà el seu temps de dedicació.

L'entitat vol potenciar la **inclusió** de totes les persones en la nostra societat. En aquest sentit creiem en el voluntariat com una forma de donar l'oportunitat a totes les persones per poder participar i tenir un paper actiu en els canvis socials que volem propiciar. En la captació de voluntariat destaquem també el nostre enfocament cap a col·lectius de persones en situació de vulnerabilitat per a la millora de les seves condicions de vida.

5.1.2. Difusió de la convocatòria

La difusió de la convocatòria de voluntariat és de caràcter anual, ja que tots els grups funcionen durant tot l'any, independentment que hi hagi períodes de més o menys activitat. És possible també que es realitzin activitats de captació de voluntariat puntualment per a un esdeveniment en concret.

La difusió es fa des de les delegacions i els grups locals, que difonen la convocatòria a la zona o comunitat on realitzen les accions per arribar a un públic més proper i amb un perfil similar, i a través dels canals de comunicació digital (pàgina web i xarxes socials), i va dirigida a tota la població. Al web hi ha un formulari de forma permanent per a totes les persones que tinguin interès en el voluntariat de Bosco Global.

S'aprofiten altres canals per captar voluntariat, ja sigui en accions de sensibilització mitjançant un testimoni, en alguns esdeveniments a què l'entitat ha estat convidada, etc.

5.1.3. Entrevista

Després de rebre la comunicació de l'interès de la persona per participar en la nostra organització com a voluntària, es realitzarà una entrevista¹⁵ personal per conèixer-la millor, conèixer els seus interessos i les seves motivacions, i veure si reuneix els requisits per vincular-se a un grup de voluntariat local i participar en les seves activitats. És possible que la persona tingui una referència prèvia de l'activitat local de la nostra entitat o ja la conegui, això afavorirà la seva inclusió. De tota manera, és en aquest moment quan es valora el perfil de la persona, la seva possible dedicació, el seu lloc de residència, etc., perquè s'integri de la millor manera possible o se li ofereixen altres possibilitats. En aquest moment també s'estableix el diàleg per plantejar preguntes i poder resoldre dubtes.

A l'entrevista també explicarem els objectius de l'entitat, les tasques que haurà de realitzar, els horaris consensuats així com els recursos de què es disposa.

15. Generalment amb una persona de la comissió del voluntariat internacional.

5.2. Acollida

Quan la persona ha passat el procés de selecció s'inicia la fase d'acollida. De l'acollida se n'encarrega la persona referent del grup de voluntariat o de la delegació en què s'integra juntament amb la persona referent de l'entitat. Es presenta a tot el grup de voluntariat, s'estableix una relació propera i de compromís mutu entre entitat i persona voluntària. També es mostra el lloc on desenvoluparà l'acció voluntària.

És el moment de definir amb claredat els objectius del voluntariat, les tasques que durà a terme, amb quines persones col·laborarà, de quins materials disposa, els horaris i quina serà la seva disponibilitat, (horaris de reunions, les activitats que realitza el grup, etc.) i de transmetre-li la informació relativa als drets d'imatge i la protecció de dades.

Cal signar el contracte de voluntariat¹⁶, prèviament acordat entre l'entitat i la persona que s'incorpora com a voluntària, on s'indiquin les tasques i els horaris. Al mateix temps hem de presentar la carta de voluntariat, que inclou els drets i deures.

Tots aquests documents se li lliuraran juntament amb un kit de benvinguda (en línia), amb la informació relativa a l'entitat i al grup o a la delegació local on s'incorpora (si hi ha tríptics, documents de base, etc.), i la informació relativa a la formació del voluntariat (temes, dates o metodologia).

5.3. Incorporació

El primer dia que una persona comença a ser voluntària aquesta és presentada a totes les persones voluntàries del grup i als/a les professionals tècnics/ques de l'entitat.

Per la seva banda, l'entitat gestiona la pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil i d'accidents. A partir d'aquest moment es s'inicia l'acció voluntària.

A partir d'aquest moment la persona voluntària és inclosa a la base de dades de l'entitat, rep el comunicat intern i pot participar en les formacions i altres activitats.

5.4. Itineraris formatius

Per aconseguir un canvi cap a una societat més justa al nostre entorn cal que hi hagi abans un canvi al nostre interior. Considerem la formació del voluntariat com un procés continu de creixement personal i comunitari per aconseguir que les nostres accions siguin cada vegada més transformadores. En aquest sentit no hi ha un punt d'inici ni final, sinó que la formació ens va acompanyant durant tot el nostre voluntariat i, de vegades, també s'hi pot accedir, encara que la persona s'hagi desvinculat del seu voluntariat, si desitja mantenir el seu compromís actiu amb la societat des d'una altra posició.

16. Vegeu annex 1. Contracte de voluntariat.

5.4.1. Objectius formatius

- Reforçar el sentiment d'identitat de voluntariat local a l'entitat.
- Capacitar el voluntariat local per potenciar accions transformadores al territori i generar més participació.
- Millorar l'impacte de les delegacions i dels grups locals al territori.
- Vincular el voluntariat local amb totes les àrees de l'entitat.

5.4.2. Metodologia

La temàtica general de la formació de voluntariat local va vinculada a la feina de les diferents àrees de l'entitat durant l'any. L'acció principal de les delegacions és la sensibilització en el seu territori sobre els grans temes en què treballa l'entitat i la captació de recursos per als projectes de cooperació internacional. Per aquest motiu es realitza una formació que propiciï el debat i la reflexió sobre aquests grans temes, concretats en la feina que es duu a terme i en els valors de l'entitat, i que es contextualitza en les activitats de les delegacions.

Hi ha 2 moments formatius importants:

- ▶ Un cop a l'any es convida a totes les persones voluntàries de l'entitat a reunir-se durant un cap de setmana formatiu. En aquesta trobada es reforça el vincle entre les persones voluntàries en tots els territoris i amb el personal tècnic de l'entitat, es generen debats sobre les diferents línies estratègiques i es posen en comú les conclusions a les quals cada grup ha arribat en les sessions formatives durant l'any. Aquesta trobada és, sobretot, un espai per dialogar, per comentar, suggerir qüestions relatives a l'entitat, per recollir les opinions i sensacions de les persones voluntàries i les necessitats i demandes que tenen. És també un espai d'intercanvi de tots els grups per conèixer què s'està realitzant en tot el territori i compartir experiències.
- ▶ Per aconseguir una major identificació amb la missió anualment es programen entre dos i tres formacions sobre les principals àrees d'intervenció de l'entitat. En aquests moments formatius, que poden tenir lloc per delegacions o amb la participació de totes conjuntament, normalment per territoris, es comparteixen els projectes i les activitats principals per donar a conèixer les novetats o la continuïtat de les línies d'acció. Així mateix s'incorporen elements de la planificació estratègica.

Durant l'any poden sortir altres necessitats concretes de cada delegació o grup local, que s'intentaran cobrir amb trobades presencials o on-line.

5.4.3. Planificació

La trobada anual del voluntariat es realitza en un cap de setmana durant el segon semestre del l'any i cada any es localitza en una seu diferent. Les formacions tenen l'objectiu conscienciar sobre els Drets Humans¹⁷ abordant una part de conceptes teòrics i una altra de qüestions pràctiques sobre com transmetre els nostres valors en les activitats solidàries i transformadores que realitzem des del local.

17. Treballant de forma transversal l'Enfocament de Drets i de Gènere.

5.4.4. Tipologia de les formacions

La formació és de caràcter voluntari, i es recomana que cada any hi participin diferents persones representants de cada delegació i grup local. És una formació continuada dins del procés de voluntariat, però cada any s'hi treballa una temàtica diferent.

Es recomana que les persones participants de la formació transmetin posteriorment a la resta del seu grup el contingut i les reflexions fetes. L'entitat col·laborarà a aquesta transmissió enviant els recursos digitals de la formació a tot el voluntariat local.

5.4.5. Avaluació

Després de cada sessió formativa les persones voluntàries emplen un qüestionari que recollirà informació qualitativa i quantitativa en referència a la sessió en concret. En acabar la formació anual, i tenint en compte totes les trobades, es realitza una avaluació de tot el procés per incorporar millores i reforçar punts d'èxit.

5.5. Acompanyament

El voluntariat a Bosco Global és un punt fort i reflecteix la personalitat de la nostra organització. Per aquest motiu l'acompanyament és un factor molt important, de què depenen la força del voluntariat i les accions que realitza i, en definitiva, la transformació social de cada territori on es vincula.

El primer acompanyament es dona en la pròpia delegació local o grup de referència. Entre els membres de cada grup de voluntariat es fomenta un vincle que permet detectar necessitats, expectatives i reconeixement de l'aportació i de la tasca de cadascun/a per construir un clima positiu que afavoreixi la motivació i la implicació a nivell individual, que es reflecteixi a nivell col·lectiu.

El segon acompanyament el realitza l'entitat (personal tècnic), que vetlla per la persona voluntària i el col·lectiu de voluntariat en general i per la seva pertinença a l'entitat.

Entre altres coses, l'entitat ofereix un espai acollidor i d'intercanvi, que permet la comunicació per conèixer millor el grup i cada persona, per consolidar les seves expectatives i adaptar-les quan sigui necessari, per prevenir situacions conflictives i solucionar-les, per detectar necessitats formatives, per proporcionar les eines i els recursos necessaris, per expressar i escoltar dubtes, emocions i sentiments, per fomentar el compromís i el sentiment de pertinença a l'entitat i per reconèixer les persones voluntàries, el grup i la tasca que desenvolupen. Aquest espai es troba en les diverses reunions que es realitzen durant l'any amb cada grup de voluntariat i en la trobada anual de voluntariat local a nivell general.

A part d'aquest acompanyament que es dona a tots els grups de voluntariat contemplem també una part adaptada a les característiques particulars de la pròpia persona voluntària o del propi grup. En aquest sentit, el personal tècnic de l'entitat i la persona referent del voluntariat treballen de manera propera amb els grups, això contribueix a una millor disponibilitat per atendre qualsevol necessitat que sorgeixi, proposta, o comentari.

5.6. Desvinculació

En el moment en què una persona voluntària transmet la decisió de donar-se de baixa o concloure la seva activitat voluntària a l'entitat, es realitza una entrevista de tancament per conèixer com es troba la persona voluntària i els motius que l'han fet prendre aquesta decisió. Aquesta trobada serveix per fer una valoració de l'experiència i ressaltar els moments positius, i també és un intercanvi per avaluar tots els aspectes que influeixen tant en la persona com en l'entitat. Les observacions derivades d'aquesta entrevista ens permeten avaluar el nostre pla de voluntariat i la nostra tasca de coordinació.

L'entitat transmet a la persona que es desitja desvincular la possibilitat de col·laborar de manera puntual en el futur o en els esdeveniments del seu interès i també de seguir tenint-la informada a través dels butlletins informatius o dels diferents canals de comunicació. La trobada acaba amb l'agraïment en nom de l'entitat per la seva actitud i tota la tasca voluntària que ha realitzat.

6. PROGRAMA VOLUNTARIAT INTERNACIONAL I CAMPS DE TREBALL

6.1. Introducció

El voluntariat internacional està present en la nostra entitat des de la seva fundació. Va marcar les bases per a la realització dels projectes de cooperació internacional i del voluntariat local. Actualment és una opció que s'ofereix a les persones que ja són voluntàries locals o altres persones que, després de realitzar el procés formatiu, es troben en disposició de realitzar-lo. És una experiència de creixement personal i de compromís, de trobada intercultural, que contribueix a seguir treballant per canvis globals en la justícia, l'equitat i la sostenibilitat mediambiental des del local.

6.2. Objectius

- Oferir un procés enfocat al canvi personal i col·lectiu per aconseguir una reflexió crítica i transformadora de l'ésser voluntari/a i fer voluntariat.
- Reflexionar des d'un eix local-global sobre la realitat actual i els seus reptes socials i promoure actuacions per a la justícia global. Destaquem la importància de la presa de consciència que les nostres accions diàries tenen una repercussió en el context del món.
- Promoure el contacte amb les realitats del Sud, on la persona des d'un pla d'igualtat, tingui una trobada amb «l'altre/a» i això permeti apropar-se, conèixer contextos molt diferents al propi i sortir així de la zona de confort.
- Eliminar prejudicis, obrir mentalitats, descobrir altres realitats culturals i integrar-les com una riquesa humana.

6.3. Perfil i requisits

Edat: A partir de 18 anys per a camps de treball i 21 anys per a voluntariat internacional.

Requisits:

- Experiència prèvia de voluntariat local i/o internacional.
- Conèixer el món de l'educació i haver treballat i/o col·laborat en projectes amb infància i joventut.
- Participar de la formació.
- Disposar de bona salut.
- Coneixement d'idiomes per a les experiències internacionals.
- Mentalitat oberta.
- Ganes de conèixer una realitat i una cultura diferents.
- Actitud d'observar y aprendre.
- Adaptar-se al ritme i a les necessitats de la comunitat acollidora.
- Compromís de ser agent sensibilitzador a la seva comunitat a la tornada.

6.4. Formació

Entenem la formació des de dues vies: la formació compartida i viscuda en grup i la personal. Totes les sessions es realitzen en grup —totes les persones que participen del programa de voluntariat internacional i de camps de treball del mateix any—, però, d'altra banda, la persona voluntària compta amb un/a acompanyant que li donarà suport durant tot el procés formatiu, durant l'experiència en terreny (a distància) i a la tornada. Creiem que aquesta persona acompanyant contribueix al seu creixement personal i és la referència amb l'entitat.

Fins al desplaçament a terreny la formació té una durada de 55 hores, distribuïdes en 5 mesos (de febrer a juny). Es realitza en sessions de tarda, matí, o caps de setmana, de forma presencial, excepte en algunes ocasions, en què pot ser en línia. La formació acaba amb la celebració de l'enviament.

A la tornada de l'experiència a terreny es realitza una sessió per avaluar i compartir aprenentatges i valorar una major implicació amb l'entitat.

Àmbits de la formació:

- El personal: Treballar les motivacions, el ser voluntari/a i educador/a, les competències socials i la preparació per al viatge.
- El coneixement: Busca analitzar el context de l'estat del món actual, prenent com a referència els Drets Humans, la justícia global i la realitat de la pobresa i la desigualtat.
- L'ètic: Busca la reflexió i la posició ètica del voluntariat a la societat, els valors i la responsabilitat de tots els agents socials.

L'última sessió de la formació es realitza quan totes les persones voluntàries han tornat de la seva experiència (normalment al setembre) i l'anomenem «l'ara què?». L'objectiu d'aquesta sessió és, d'una banda, reflexionar en grup i individualment sobre el canvi personal que hem experimentat durant tot aquest procés i sobre com podem adaptar el nostre estil de vida d'acord amb aquest canvi. I, d'altra banda, analitzar com podem ser agents de canvi i promoure la transformació social, a partir de la participació en la nostra societat.

Cada any, a la programació anual, es determinaran els temes concrets.

6.5. Experiències de voluntariat internacional i camps de treball

Les diferents experiències que oferim són:

- **Camp de treball de primera experiència:** Està destinat a persones entre 18 i 21 anys que vulguin conèixer i viure una primera experiència de voluntariat. Es realitza en grup, amb una persona acompanyant, i en un projecte salesià educatiu dins del país.
- **Camp de treball a Tànger:** Experiència en grup durant 15 dies per conèixer la realitat de Tànger a través de l'experiència d'un campament urbà a la Llar Lerchundi (ONGD Proclade) i la visita a entitats que treballen amb població vulnerable.
- **Camp de treball a Ceuta:** Experiència en grup de 12 dies a l'Associació Elín per conèixer el fenomen migratori i col·laborar en les tasques d'acompanyament, de formació i sensibilització proposades per a les persones beneficiàries del CETI, a Ceuta.
- **Voluntariat de curta durada:** Experiència per conèixer i conviure amb la realitat concreta d'un país de l'Àfrica o d'Amèrica Llatina i col·laborar amb el treball que es realitza en cada projecte. Al menys durant 1 mes, vinculat a activitats a l'estiu.
- **Voluntariat de llarga durada:** Experiència per conèixer i conviure amb la realitat concreta d'un país de l'Àfrica o d'Amèrica Llatina i col·laborar i involucrar-se en el treball que es realitza a cada projecte, a partir de la formació i experiència tant personal com professional de cada participant. A realitzar com a mínim durant 9 mesos.

6.6. Els projectes

Es participa en projectes educatius que els Salesians i les Salesianes tenen a l'Àfrica i a Amèrica Llatina. Es treballa de forma general amb nens, nenes i adolescents en situació de vulnerabilitat, en zones amb pocs recursos.

Les comunitats acollidores garanteixen un acompanyament als/a les qui participen en l'experiència, un lloc per a l'allotjament i la manutenció durant la participació de les persones voluntàries en el projecte.

Creiem que ser voluntari/a significa donar el teu temps on sigui necessari, tenir una actitud oberta i tenir disponibilitat per anar on faci falta. Per això cada any ens posem en contacte amb les contraparts i, depenent de la seva disponibilitat per acollir i del perfil necessari en funció de les activitats i/o projectes que tinguin en funcionament, busquem les persones voluntàries que reuneixin aquestes característiques i tinguin la formació i l'experiència adequades per participar en aquest projecte.

Els països amb els quals hem col·laborat, fins al moment són:

- ▶ **Àfrica:** Benín, Camerun, Costa d'Ivori, Etiòpia, Gabon, Ghana, Guinea Conakry, Guinea Equatorial, Mali, Marroc, Moçambic, Serra Lleona, Togo
- ▶ **Amèrica Llatina:** Bolívia, Xile, Cuba, Equador, Mèxic, Paraguai, Perú, República Dominicana

Per a les experiències de camps de treball hem col·laborat estretament en els últims anys amb l'Associació Elin¹⁸, a Ceuta, i amb la Llar Lerchundi¹⁹ i l'ONGD Proclade Bètica²⁰, a Tànger.

6.7. Propostes de continuïtat a l'entitat

Quan la persona voluntària de l'entitat torna de la seva experiència i ha realitzat l'última sessió de reflexió sobre el procés del voluntariat internacional, se li ofereix vincular-se en algun

18. <https://www.asociacionelin.com/>

19. <https://hogarlerchundi.jimdofree.com/el-hogar/>

20. <https://www.procladebetica.org/>

grup de voluntariat local de l'entitat o se la motiva per seguir-hi vinculada per reforçar el compromís de participar en la societat per la justícia global. Depenent de la situació personal de cadascun/a, se l'anima a participar també en altres entitats de caràcter social que més s'adaptin a la seva disponibilitat, als seus temes d'interès, etc.

Bosco Global té presents totes les persones que han participat en algun procés de voluntariat internacional quan realitza les seves accions al territori i compta amb elles per realitzar sessions amb testimoni, per exemple, per a la difusió del programa en els següents anys.

7. SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Sobre la base del present Pla de Voluntariat de Bosco Global s'elaboraran les programacions anuals de l'àrea de voluntariat. Aquestes programacions han de respondre a les necessitats que plantegen les persones voluntàries i es dissenyaran de forma participada amb el personal voluntari de tot el territori de l'entitat. Les programacions detallaran els objectius, resultats, indicadors i recursos necessaris per a la intervenció i es realitzarà un seguiment trimestral per assolir els objectius i readaptar-los a diferents circumstàncies. Finalment, passats 3 anys, amb la finalització del Pla Estratègic en vigor, es realitzarà una revisió del Pla de Voluntariat de l'entitat per introduir-hi millores o considerar els aspectes que l'entitat hagi incorporat a l'organització com a vitals per al seu desenvolupament.

